A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2012. április 26.*

„Joghatóság, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban — 2201/2003/EK rendelet — Olyan kiskorú gyermek, aki szokásosan Írországban tartózkodik, ahol számos alkalommal elhelyezésre került — A gyermek sajátmagára veszélyes agresszív magatartása — A gyermek Angliában lévő bentlakásos intézményi gondozásba helyezését elrendelő határozat — A rendelet tárgyi hatálya — 56. cikk — A konzultációra és a hozzájárulásra vonatkozó részletes szabályok — A gyermek bentlakásos intézményi gondozásba helyezését elrendelő határozat elismerésére vagy végrehajthatóvá nyilvánítására irányuló kötelezettség — Ideiglenes intézkedések — Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás”

A C-92/12. PPU. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a High Court (Írország) a Bírósághoz 2011. február 17-én érkezett, 2011. február 16-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Health Service Executive**

és

S. C.,

A. C.

között,

az **Attorney General**

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J. N. Cunha Rodrigues tanácselnök, U. Lõhmus, A. Rosas (előadó), A. Ó Caoimh és A. Arabadjiev bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

* Az eljárás nyelve: angol.

tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság 2012. február 16-i, a Bírósághoz 2012. február 17-én érkezett kérelmére, miszerint az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az eljárási szabályzat 104b. cikkének megfelelően sürgősségi eljárásban bírálják el,

tekintettel a Bíróság második tanácsának a hivatkozott kérelemnek helyt adó 2012. február 29-i határozatára,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. március 26-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Health Service Executive képviseletében A. Cox advocat és F. McEnroy SC, valamint S. McKechnie BL,

– S. C. képviseletében G. Durcan SC és B. Barrington BL, valamint C. Ghent advocate,

– A. C. képviseletében C. Stewart SC, valamint F. McGath BL, N. McGrath solicitor és C. Dignam advocate,

– Írország képviseletében E. Creedon, meghatalmazotti minőségben, segítői: C. Corrigan SC és C. Power BL, valamint K. Duggan,

– a német kormány képviseletében J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében H. Walker, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Gray barrister,

– az Európai Bizottság képviseletében M. Wilderspin és D. Calciu, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.; a továbbiakban: rendelet) és különösen annak 1., 28. és 56. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Health Service Executive (közegészségügyi hatóság, a továbbiakban: HSE), valamint egy gyermek és édesanyja között, e gyermek Angliában történő bentlakásos gondozásba helyezésének tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A rendelet (2), (5), (16), valamint (21) preambulumbekezdése kimondja:

„(2) Az Európai Tanács tamperei ülésén helyt adott a bírósági határozatok kölcsönös elismerése elvének, amely egy valóságos jogi térség létrehozásához elengedhetetlen, és prioritásként határozta meg a láthatási jogokat.

[…]

(5) Annak érdekében, hogy minden gyermek számára egyenlőséget biztosítsanak, e rendelet kiterjed a szülői felelősségre vonatkozó valamennyi határozatra, beleértve a gyermek védelmére vonatkozó intézkedéseket is, függetlenül attól, hogy azok házassági jogi eljáráshoz kapcsolódnak-e.

[…]

(16) E rendelet nem gátolja meg valamely tagállam bíróságait abban, hogy sürgős esetekben ideiglenes intézkedéseket – köztük védelmi intézkedéseket – hozzanak az adott tagállamban található személyek vagy vagyon tekintetében.

[…]

(21) A tagállamokban meghozott határozatok elismerését és végrehajtását a kölcsönös bizalom elvére kell alapozni, és az elismerés megtagadásának jogalapját a szükséges minimális szinten kell tartani.”

4 A rendelet hatályát 1. cikke határozza meg. E cikk (1) bekezdésének b) pontjában megállapításra kerül, hogy a rendeletet a bíróság jellegétől függetlenül alkalmazni kell a szülői felelősség megállapításával, gyakorlásával, átruházásával, korlátozásával vagy megszüntetésével kapcsolatos polgári ügyekben. A rendelet 1. cikkének (2) bekezdése felsorolja az említett (1) bekezdés b) pontjában érintett területeket, amelyek között szerepel többek között a d) pont alatt „a gyermek nevelőszülőknél való elhelyezése vagy intézményi gondozásba helyezése”. A rendelet 1. cikke (3) bekezdésének g) pontja előírja, hogy a rendelet nem alkalmazható gyermekek által elkövetett bűncselekmények eredményeként tett intézkedésekre.

5 A rendelet 2. cikke szerint:

„E rendelet alkalmazásában:

1. »bíróság«: a tagállamok valamennyi, az 1. cikk alapján az e rendelet hatálya alá tartozó ügyekben joghatósággal rendelkező hatósága;

[…]

4. »határozat«: […] szülői felelősségre vonatkozó határozat, amelyet egy tagállam bírósága mond ki, függetlenül a határozat elnevezésétől, ideértve az ítéletet vagy végzést;

[…]

7. »szülői felelősség«: egy gyermek személyével, illetve vagyonával kapcsolatos valamennyi jog és kötelesség, amelyet valamely természetes vagy jogi személy határozat, jogszabály hatálya, illetve jogilag kötelező megállapodás útján gyakorol. A szülői felelősség magában foglalja a felügyeleti jogot és a láthatási jogot is;

[…]

9. »felügyeleti jog«: a gyermek gondozásával kapcsolatos jogok és kötelességek, és különösen a gyermek tartózkodási helye meghatározásának joga;

[…]”

6 A rendelet 8. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Egy tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek olyan gyermek feletti szülői felelősségre vonatkozó ügyekben, aki a bíróság megkeresésékor az adott tagállamban szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik.”

7 A rendelet 15. cikke kivételes esetben és bizonyos feltételek mellett megengedi, hogy valamely tagállamnak az érdemi ügyet illetően joghatósággal rendelkező bíróságai, amennyiben úgy ítélik meg, hogy egy másik tagállam, amelyhez a gyermeket szoros kötelék fűzi, alkalmasabb az ügy tárgyalásához, és ha ez a gyermek alapvető érdekének megfelel, áttegye ahhoz az ügyet.

8 A rendelet 20. cikke sürgős esetben lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy a tagállam joga szerint alkalmazható ideiglenes intézkedéseket – a védelmi intézkedéseket is beleértve – hozzanak a területükön található személyek tekintetében, akkor is, ha az említett rendelet szerint más tagállam bírósága rendelkezik joghatósággal az ügy érdemében.

9 A rendelet III. fejezetének 1. szakaszában „A határozat elismerése” című 21. cikk előírja:

„(1) Valamely tagállamban hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül elismerik.

[…]

(3) Az e fejezet 4. szakaszának sérelme nélkül, az e fejezet 2. szakaszában előírt eljárás keretében bármely érdekelt fél kezdeményezhet egy, a határozat elismeréséről vagy el nem ismeréséről szóló határozatot.

Az egyes tagállamok által a 68. cikk szerint a Bizottság részére átadott listán feltüntetett bíróság illetékességét azon a tagállam nemzeti joga határozza meg, amelyben a határozat elismerésére vagy el nem ismerésére irányuló eljárás folyik.

(4) Ha egy határozat elismerése valamely tagállam bírósága előtt előkérdésként merül fel, ez a bíróság határozhat ebben a kérdésben.”

10 A rendelet „A szülői felelősségére vonatkozó határozatok elismerését kizáró okok” című 23. cikke felsorolja azon körülményeket, amelyek között a szülői felelősségére vonatkozó határozat nem ismerhető el, amelyek között szerepel a g) pontban az az eset, amikor „nem tartják be az 56. cikkben meghatározott eljárást”.

11 A rendelet III. fejezetének 2. szakaszában a „Végrehajtható határozatok” című 28. cikk előírja:

„(1) A mindkét fél közös gyermeke tekintetében a szülői felelősség gyakorlásáról valamely tagállamban hozott határozat, amely az adott tagállamban végrehajtható, és amelyet kézbesítettek, más tagállamban akkor kerül végrehajtásra, ha bármely érdekelt fél kérelmére ott végrehajthatóvá nyilvánították.

(2) Az Egyesült Királyság területén azonban az ilyen határozatot Angliában és Walesben, Skóciában, illetve Észak-Írországban akkor hajtják végre, ha azt bármely érdekelt fél kérelmére az Egyesült Királyság érintett részén végrehajtás céljából nyilvántartásba vették.”

12 A rendelet 31. cikke szerint:

„(1) A [végrehajthatóvá nyilvánítás iránti] kérelemmel megkeresett bíróság haladéktalanul határozatot hoz. Sem az a személy, aki ellen a végrehajtást kérték, sem a gyermek, az eljárásnak ebben a szakaszában a kérelemre semmiféle észrevételt nem tehet.

(2) A kérelem kizárólag a 22., 23. és 24. cikkben meghatározott okok valamelyike alapján utasítható el.

(3) A határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül.”

13 A rendelet 33. cikke feljogosítja egyik vagy másik felet arra, hogy a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelem tárgyában hozott határozat ellen bármely fél jogorvoslatot nyújthat be. Az (5) bekezdésben megállapítja, hogy a „végrehajthatóvá nyilvánítás ellen jogorvoslatot a kézbesítésétől számított egy hónapon belül kell benyújtani. Ha az a fél, akivel szemben a végrehajtást kérik, más tagállamban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, mint amelyben a végrehajthatóvá nyilvánításra sor került, a jogorvoslati határidő akár a személyes, akár a lakóhelyen történő kézbesítés időpontjától számított két hónap.”

14 A rendeletnek a „Fellebbviteli bíróságok és jogorvoslati eszközök” című 34. cikke előírja, hogy a jogorvoslat tárgyában hozott határozat kizárólag az egyes tagállamok által a 68. cikk szerint a Bizottság részére eljuttatott listán említett eljárással támadható meg.

15 A rendelet III. fejezetének 4. szakaszában értelemszerűen a 41. és 42. cikk értelmében a valamely tagállamban meghozott végrehajtható határozat alapján biztosított láthatási jogot és a gyermeknek a valamely tagállamban meghozott végrehajtható határozat alapján biztosított visszavitelét egy másik tagállamban a végrehajthatóvá nyilvánításának szükségessége és az elismerése megtagadásának lehetősége nélkül ismerik el és hajtják végre, amennyiben a határozatot az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban igazolták.

16 A rendelet „Együttműködés a központi hatóságok között a szülői felelősségre vonatkozó ügyekben” című IV. fejezete tartalmazza az 53–58. cikket. A rendelet 53. cikke értelmében mindegyik tagállam kijelöl egy vagy több központi hatóságot e rendelet alkalmazásának segítésére, és meghatározza ezek illetékességét és hatáskörét.

17 A rendeletnek az „Együttműködés a szülői felelősségre vonatkozó egyedi ügyekben” című 55. cikke a d) pontjában előírja:

„A központi hatóságok egy másik tagállam központi hatóságának vagy a szülői felelősség jogosultjának kérelmére egyedi ügyekben együttműködnek e rendelet céljainak elérése érdekében. E célból közvetlenül vagy hatóságokon, illetve egyéb szerveken keresztül megteszik a megfelelő lépéseket az adott tagállamnak a személyes adatok védelmével kapcsolatos jogával összhangban azért, hogy:

[…]

d) az 56. cikk alkalmazásához a bíróságok számára szükséges tájékoztatást és segítséget nyújtsanak.”

18 A rendeletnek „A gyermek elhelyezése egy másik tagállamban” című 56. cikke kimondja:

„(1) Amennyiben a 8–15. cikk szerint joghatósággal rendelkező bíróság mérlegeli egy gyermek intézményi gondozásba vagy nevelőszülőknél történő elhelyezését, és amennyiben ezt az elhelyezésre egy másik tagállamban kerülne sor, úgy először konzultál ez utóbbi tagállam központi hatóságával, illetve joghatósággal rendelkező egyéb hatóságával abban az esetben, ha az említett tagállamban hatósági beavatkozás szükséges belföldi ügyekben a gyermekelhelyezéshez.

(2) Az (1) bekezdésben említett elhelyezéssel kapcsolatos határozatot csak a kérelmező államban lehet meghozni, amennyiben a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatósága hozzájárult az elhelyezéshez.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett konzultációs vagy beleegyezési [helyesen: hozzájárulási] eljárásokra a megkeresett állam nemzeti joga az irányadó.

(4) Amennyiben a 8–15. cikk szerint joghatósággal rendelkező hatóság úgy határoz, hogy nevelőszülőknél helyezi el a gyermeket, és amennyiben erre az elhelyezésre egy másik tagállamban kerülne sor, és ez utóbbi tagállamban belföldi ügyekben nincs szükség hatósági beavatkozásra a gyermekelhelyezéshez, ennek megfelelően tájékoztatja ez utóbbi állam központi hatóságát, illetve joghatósággal rendelkező egyéb hatóságát.”

Az ír jogi háttér

19 A kérdést előterjesztő bíróságtól a Bíróság eljárási szabályzata 104. cikkének 5. §-a értelmében kért felvilágosításra adott válaszból és az A. C. által előterjesztett észrevételekből következik, hogy az ír jogban nincs olyan jogi háttér, amelyre alapítani lehetne kiskorú terápiás és nevelési célból, ezen állam területén vagy külföldön történő bentlakásos intézményi gondozásba helyezésének engedélyezésére vagy szabályozására vonatkozó hatáskört. A High Court mindazonáltal hatáskörrel rendelkezőnek nyilvánította magát az ilyen bentlakásos intézményi elhelyezési kérelmek vonatkozásában.

20 A kérdést előterjesztő bíróság által kialakított ítélkezési elveket fel kell váltani jogi háttérrel. E rendszer a gyermek védelméről szóló törvény módosításakor (Child Care [Amendment] Act 2011) került bevezetésre, de még nem lépett hatályba.

21 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az ír jogban a High Courthoz lehet benyújtani a gyermek védelmére a bentlakásos intézményi gondozásba történő helyezése iránti kérelmet. A gyermek jogainak védelmére és érvényesítésére irányuló általános és alkotmányos hatáskörének gyakorlása során e bíróság kivételesen és rövid időre elrendelheti a gyermek védelmére, a bentlakásos intézményi gondozásba helyezését, a gyermek mindenekfelett álló érdeke címén, és feltéve, hogy fennállnak az elhelyezést igazoló gyógyászati okok. E célból engedélyezheti a gyermek külföldön történő bentlakásos intézményi gondozásba helyezését is. E határozatok kizárólag ideiglenes jelleggel hozhatók, és azokat a bíróság rendszeresen és alaposan – általában havonta – felülvizsgálja.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Az alapügyben szereplő jogvita alapját képező ténybeli körülmények

22 S. C. ír állampolgársággal rendelkező kiskorú, akinek szokásos tartózkodási helye Írországban van. Anyja, A. C., Londonban (Egyesült Királyság) él. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmaz adatot az apa tartózkodási helyét illetően.

23 A gyermeket 2000-ben önkéntes gondozásba vette a HSE, amely az ír állam által gondozásba vett gyermekekért felelős hivatalos hatóság. 2000. július 20-án a District Court [kerületi bíróság] a gondozást elrendelő végzésével a HSE gondozásába utalta a gyermeket 18. életéve betöltéséig, a gyermekek védelméről szóló törvény (Child Care Act, 1991) 18. cikke értelmében.

24 S. C.-t nagyon kicsi kora óta már számos alkalommal elhelyezték Írországban nevelőszülőknél, valamint nevelőotthonban, illetve bentlakásos intézményben.

25 S. C. különösen sérülékeny, és különleges felügyeletre szorul. Többször is megszökött az elhelyezéséből, és magatartását az ismételt kockázatvállalás, valamint az erőszakkal, agresszióval és önveszélyeztetéssel járó tettek jellemzik.

26 Nem járt sikerrel az utóbbi, ír bentlakásos intézményi gondozásba helyezése. A gyermek elszigetelte magát, elutasította a terápiás programban való aktív részvételét, és gyorsan romlott az állapota. Megszökött, és számos öngyilkossági kísérletet hajtott végre.

27 Valamennyi egészségügyi szakember egyetértett abban, hogy a gyermeket saját védelme érdekében bentlakásos intézményi gondozásba kell helyezni, klinikai vizsgálat és azt követően a megfelelő terápiás beavatkozások céljából. Mindazonáltal megállapították, hogy Írországban egyetlen intézmény sem felel meg S. C. különleges szükségleteinek.

28 A különleges körülmények okán a HSE úgy ítélte meg, hogy a gyermeknek az ápolási, védelmi és jóléti szükségletei megkövetelik, hogy sürgősen bentlakásos gondozásba helyezzék Angliában. Úgy tűnik, hogy az intézmény kiválasztását behatárolja az a tény, hogy S. C. folyamatosan kérte anyjához közeli elhelyezését, és S. C. különleges szükségleteinek nem is felelne meg jobban más elhelyezési alternatíva.

29 A HSE sürgősségi alapon kérte a High Courttól, hogy ideiglenes intézkedéssel rendelje el S. C.-nek a kiválasztott bentlakásos angliai intézményi gondozásba helyezését.

A rendelet 56. cikkének (2) bekezdése értelmében a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatósága által lefolytatott, az elhelyezéshez történő hozzájárulási eljárás

30 2011. szeptember 29-én a HSE tájékoztatta az ír központi hatóságot a gyermeknek a rendelet 56. cikke alapján más tagállamban történő elhelyezése érdekében a High Court előtt folyamatban lévő eljárásról. Szorgalmazta, hogy a központi hatóság adja meg a rendelet 56. cikkében előírt hozzájárulást S. C. angliai és walesi elhelyezése vonatkozásában. Az ír központi hatóság a HSE-nek nyújtott válaszában kifejtette, hogy az e cikk alapján kért hozzájárulás iránti kérelmet továbbította Anglia és Wales központi hatóságának.

31 2011. október 25-én az International Child Abduction and Contact Unit (ICACU) az Anglia és Wales központi hatóságaként eljáró Lord Chancellor javára eljárva, valamint az Official Solicitor (Anglia és Wales központi hatóságának igazgatási felelőse) a bentlakásos intézmény és az ezen intézmény fekvése szerinti városi tanács megnevezését tartalmazó fejléccel ellátott levelet továbbított az ír központi hatóságnak, az e helyi hatóságtól származó levélként. Az említett levél megállapítja, hogy elfogadásra került S. C. bentlakásos intézményi gondozásba helyezése.

32 2011. november 10-én az ICACU és az Official Solicitor továbbította az ír központi hatóság számára a bentlakásos intézmény egy levelét, amelyben az utóbbi megerősítette, hogy a rendelet 56. cikkében előírtaknak megfelelően el tudja helyezni S. C.-t. Az ICACU és az Official Solicitor megállapította, hogy lezárja az aktát, mivel megerősítésre került az elhelyezés.

A High Court elhelyezést elrendelő végzése

33 2011. december 2-án a High Court a szülői felelősségre vonatkozó hatáskörében eljárva úgy ítélte meg, hogy S. C. jóléte, a gyermeknek terápiás és nevelési bentlakásos angliai intézménybe történő sürgős áthelyezését tette szükségessé. Elrendelte tehát S. C.-nek ilyen különleges angliai intézménybe rövid időre, ideiglenesen történő elhelyezését, előírva az elhelyezés feltételeinek és jólétének rendszeres ellenőrzését. Az ilyen, kényszerrel történő gondozást az ír jogban „secure care”-nek (a továbbiakban: őrzött gondozásnak) nevezik.

34 Az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzésében a kérdést előterjesztő bíróság többek között megállapította, hogy a rendelet 56. cikkének (2) bekezdésében előírt hozzájárulást Anglia és Wales központi hatósága rendelte el, és nem volt összeegyeztethetetlen sem a rendelet rendelkezéseivel, sem pedig a törvénnyel. Hangsúlyozta, hogy az ügy sürgősségére tekintettel nem vizsgálta az elhelyezést elrendelő határozat rendelet szerinti elismerésére és végrehajthatóvá nyilvánítására irányuló, Angliában és Walesben indított esetleges eljárás kérdését.

35 E végzés alapján a HSE átszállította S. C.-t Angliába, ahol a gyermek azóta őrzött gondozás keretében tartózkodik. Az átszállításkor a HSE nem kérte az elhelyezést elrendelő végzés Egyesült Királyságban történő végrehajthatóvá nyilvánítását.

A kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás

36 A kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy az eljárásban részt vevő valamennyi fél, magát a gyermeket kivéve egyetért abban, hogy a bentlakásos intézményi gondozásba helyezés megfelel a gyermek különleges érdekeinek. Mindazonáltal a felek észrevételeire és a benyújtott bizonyítékokra tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság kételyeinek adott hangot bizonyos kérdések vonatkozásában.

37 Először is a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy azon kérdés megítélésénél, hogy a 2011. december 2-i végzés a rendelet hatálya alá tartozik-e, abból kell kiindulni, hogy szabadságelvonó intézkedésről van szó.

38 Másodszor, a kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott bizonyítékok alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy az angol jog értelmében melyik az a külön kijelölt szerv, amelyet a rendelet 56. cikke szerinti „hatáskörrel rendelkező hatóságnak” kell tekinteni.

39 A kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott eskü alatt tett nyilatkozatban Anglia és Wales központi hatósága ugyanis állította, hogy nem e hatóság a rendelet 56. cikke szerinti „hatáskörrel rendelkező hatóság”, és e cikk értelmében nincs hatáskörrel rendelkező hatóság, így több szerv is eleget tehet e feladatnak.

40 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy gyakorlatilag úgy tűnik, hogy az említett cikk szerint szükséges hozzájárulást az az intézmény adja, ahol sor kerül a gyermek elhelyezésére. Felmerülhet érdekösszeütközés abban az esetben, ha valamelyik tagállam bírósága a gyermek valamely másik tagállambeli intézményben való elhelyezését rendeli el, és ez az intézmény maga a „hatáskörrel rendelkező hatóság”, mivel előnye is származhat az elhelyezésből. A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a megbízott szakértő szerint hozzájárulás a rendelet 56. cikke szerint szükséges hozzájárulást közjogi szervnek kell megadnia.

41 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság vizsgálja az S. C. elhelyezését elrendelő végzés elismerésének és végrehajthatóvá nyilvánításának kérdését.

42 Megállapítja, hogy ha a gyermek elhelyezését elrendelő határozat elismerésére és végrehajthatóvá nyilvánítására irányuló eljárást meg kell indítani, és azelőtt le kell zárni, hogy e gyermeket valamely tagállam más tagállamba elhelyezi, a gyakorlatban ez a sürgős esetekben megfoszthatja hatásától a rendeletet. Ezzel szemben, ha a gyermeket a megkeresett államban lévő intézménybe helyezik ezen eljárás lezárását megelőzően, és az elhelyezést elrendelő végzés nem tudta hatását kifejteni ezen időpontig, ez is veszélyeztetheti a gyermek – különösen védelmére vonatkozó – érdekeit.

43 A kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott bizonyítékokra tekintettel vizsgálja, hogy az Egyesült Királyság vonatkozó hatóságai a 2011. december 2-i végzés értelmében jogszerűen tudnak-e intézkedéseket hozni, különösen e végzés végrehajthatóvá nyilvánítását megelőzően. Amennyiben ezeket az intézkedéseket csak az angol bíróságok által, a rendelet 20. cikkével összhangban elrendelt ideiglenes védelmi intézkedések révén lehet megtenni, ez olyan helyzetet teremthet, ahol az S. C. védelmére vonatkozó fontos döntéseket hosszú ideig, és éppen az elhelyezése és őrzése szempontjából kritikus időpontban kizárólag az a bíróság hozhatja meg, amely nem a szokásos tartózkodási helye szerinti bíróság. Az ilyen helyzet ellentétesnek tűnik a rendelet egyik alapvető célkitűzésével.

44 A kérdést előterjesztő bíróság vizsgálja, hogy milyen magatartást kell tanúsítani abban az esetben, ha úgy tűnik, hogy a gondozásban tartás nem felel meg a rendeletnek, és ha ebben az esetben S. C. egyszerűen elhagyhatja a jelenlegi gondozását biztosító intézményt, jóllehet minden fél, a gyermeket kivéve, egyetért abban, hogy a mindenekfelett álló érdeke, hogy ideiglenesen ott maradjon.

45 Negyedszer, a benyújtott bizonyítékokból kitűnik, hogy gyermek őrzött gondozását elrendelő végzés minden egyes megújítása esetében szükség lehet a rendelet 56. cikke szerinti újabb hozzájárulásokra, valamint az elhelyezést elrendelő határozat elismerése és végrehajthatóságának megállapítása iránti új kérelmekre.

46 A kérdést előterjesztő bíróság szerint, ha a végzések megújításával szemben ilyen követelményeket támasztanának, annak komoly hatása lehet a kérdést előterjesztő bíróság által elfogadott végzések gyakorlati és hatékony érvényesülésére, vagy az olyan gyermekek, mint S. C. folyamatos elhelyezésére. Ezen elhelyezési rendszer célját veszélyeztetné az a követelmény, hogy minden ilyen megújítás esetében új hozzájárulást, valmaint az elismerésről és a végrehajthatóvá nyilvánításról szóló új nyilatkozatot kellene beszerezni.

47 A High Court annak érdekében, hogy az alapügyet a gyermek érdekeinek védelmére a lehető legjobb módon ítélje meg, és határozzon arról, hogy a gyermek angliai bentlakásos intézményi gondozásba helyezését fenn kell-e tartani, úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1) A […] rendelet tárgyi hatálya alá tartozik-e az olyan határozat, amely határozott időre valamely másik tagállam terápiás és nevelési gondozást biztosító intézményében rendeli el egy gyermek elhelyezését?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén milyen kötelezettségek merülhetnek fel – ha egyáltalán felmerülnek – a […] rendelet 56. cikkéből fakadóan a konzultációs és hozzájárulási mechanizmus jellege tekintetében annak biztosítása érdekében, hogy megvalósulhasson az így őrzés alá kerülő kiskorú hatékony védelme?

3) Amennyiben valamely tagállam bírósága mérlegeli egy gyermek meghatározott ideig tartó, másik tagállamban való bentlakásos intézményi gondozásba helyezését, és a […] rendelet 56. cikkével összhangban megszerezte annak a tagállamnak a hozzájárulását, akkor az elhelyezés végrehajtásának előfeltételeként abban a másik tagállamban el kell-e ismerni és/vagy végrehajthatóvá kell-e nyilvánítani a bíróság azon határozatát, amely elrendeli a gyermek meghatározott ideig tartó, másik tagállamban való bentlakásos intézményi gondozásba helyezését?

4) A bíróság azon határozata, amely elrendeli a gyermek meghatározott ideig tartó, másik tagállamban való bentlakásos intézményi gondozásba helyezését – amelyhez a másik tagállam a […] rendelet 56. cikke értelmében hozzájárult –, kiválthat-e bármilyen joghatást ebben a másik tagállamban azt megelőzően, hogy az elismerésre és/vagy végrehajthatóvá nyilvánításra irányuló eljárás befejezése révén elismerik és/vagy végrehajthatóvá nyilvánítják azt?

5) Amennyiben a bíróságnak a gyermek meghatározott ideig tartó, másik tagállamban való bentlakásos intézményi gondozásba helyezését a […] rendelet 56. cikke értelmében elrendelő határozatának hatályát további időtartamra meghosszabbítják, akkor minden egyes meghosszabbítás esetén ismételten be kell-e szerezni az [ezen] 56. cikk szerinti hozzájárulást?

6) Amennyiben további időtartamra meghosszabbítják a bíróságnak a gyermek meghatározott ideig tartó, másik tagállamban való bentlakásos intézményi gondozásba helyezését a […] rendelet 56. cikke értelmében elrendelő határozatának hatályát, akkor minden egyes meghosszabbítás esetén el kell ismerni és/vagy végre kell hajtani a határozatot a másik tagállamban?”

A sürgősségi eljárásról

48 A High Court kérte, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az eljárási szabályzat 104b. cikkében előírt sürgősségi eljárás keretében bírálják el.

49 A kérdést előterjesztő bíróság azzal indokolta e kérelmét, hogy egyrészt ezen ügy egy, az akarata ellenére bentlakásos intézményben, őrzött gondozásba vett gyermeket érint. Másrészt előadja, hogy egy szokásosan Írországban tartózkodó és más tagállam területén bentlakásos intézményi gondozásba helyezett gyermek felügyeletét érintő eljárásról is szó van, amelyben a saját hatásköre a rendeletnek ezen elhelyezési eljárásra való alkalmazhatóságától, következésképpen az előterjesztett kérdésekre adott választól függ. A felvilágosítás iránti kérelemre adott válaszában e bíróság hangsúlyozta, hogy a gyermek helyzete sürgős intézkedéseket tesz szükségessé. Közeledik a gyermek nagykorúsága, amikor is már nem tartozik a kérdést előterjesztő bíróságnak a gyermekek védelmét érintő hatásköre alá, és állapota megköveteli rövid időszakra történő bentlakásos intézményi gondozásba helyezését, és hogy korlátozott és fokozódó szabadsággal járó programban vegyen részt, annak érdekében, hogy végül visszahelyezzék a családjába Angliába.

50 E körülmények között a Bíróság második tanácsa 2012. február 29-én az előadó bíró javaslatára, a főtanácsnok meghallgatását követően úgy határozott, hogy helyt ad a kérdést előterjesztő bíróságnak az előzetes döntéshozatal iránti kérelem sürgősségi eljárásban történő elbírálására irányuló kérelmének.

Előzetes észrevételek

51 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel egy időben a kérdést előterjesztő bíróság elrendelte, hogy a HSE a rendelet 20. cikke értelmében a Bíróság jelen ügyben hozott ítéletéig kérje a High Court of Justice (England & Wales), Family Division (Egyesült Királyság) támogatását a gyermek Angliában történő bentlakásos intézményi gondozásba helyezése és annak tényleges fenntartásának biztosítása érdekében.

52 2012. február 24-én a HSE 20. cikke értelmében benyújtotta a High Court of Justice (England & Wales), Family Divisionhöz S. C. angliai elhelyezését érintő ideiglenes és védelmi intézkedések meghozatala iránti kérelmét. Ugyanezen a napon az utóbbi bíróság helyt adott e kérelemnek. Ideiglenesen elrendelte többek között, hogy amíg a High Court of Justice nem hoz egyéb határozatot, S. C.-t Angliában kell bentlakásos intézményi gondozásba helyezni, hogy ott részesüljön a szükséges támogatásban és kezelésben, és hogy ezen intézmény igazgatója és személyzete lesz jogosult bizonyos döntések meghozatalára, ideértve szükség esetén az ésszerűség keretén belül a kényszer alkalmazását is, S. C.-nek az érintett intézményben való visszatartása vagy az oda visszaszállítása érdekében.

53 A HSE kérte továbbá, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak S. C. angliai bentlakásos intézményi gondozásba helyezését elrendelő, 2011. december 2-án hozott határozatát nyilvánítsák S. C.-vel szemben végrehajthatónak az Egyesült Királyságban, akit a gyámja, A. C. és azon helyi hatóság képviselt, amelyik illetékessége alá ezen intézmény tartozik. E kérelem 2012. február 24-én került benyújtásra.

54 A High Court of Justice (England & Wales), Family Division 2012 március 8-i végzésében megállapította, hogy a kérdést előterjesztő bíróság 2011. december 2-i határozatát nyilvántartásba vette, és az a rendelet 28. cikkének (2) bekezdése értelmében végrehajtható Angliában és Walesben. A nyilvántartásba vételről szóló tájékoztatást megküldték a HSE-nek annak érdekében, hogy közölje azt az alapügy alperesével.

55 A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság felvilágosítás iránti kérelmére adott válaszában megállapította, hogy többször is megújította a 2011. december 2-i elhelyezést elrendelő végzést, úgymint 2011. december 6-án, 9-én, 16-án és 21-én, majd 2012. január 11-én, 23-án és 27-én, 2012. február 3-án, 7-én, 9-én, 16-án és 24-én, valamint ugyanezen év március 9-én is.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

56 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a rendelet hatálya alá tartozik-e a tagállami bíróságnak a gyermek más tagállamban lévő bentlakásos terápiás és nevelő intézményben való elhelyezését elrendelő határozata, amely védelmi célból határozott ideig tartó szabadságelvonással jár.

57 A rendelet (5) preambulumbekezdéséből következik, hogy annak érdekében, hogy minden gyermek számára egyenlőséget biztosítsanak, e rendelet kiterjed a szülői felelősségre vonatkozó valamennyi határozatra, beleértve a gyermek védelmére vonatkozóintézkedéseket is (a C-435/06. sz. C-ügyben 2007. november 27-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-10141. o.] 47. és 48. pontja).

58 A rendelet 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja előírja, hogy e rendeletet „a szülői felelősség megállapítása, gyakorlása, átruházása, korlátozása vagy megszüntetése” kapcsán felmerülő polgári ügyekben alkalmazni kell.

59 A rendelet 2. cikkének 7. pontja szerint a „szülői felelősség”: „egy gyermek személyével, illetve vagyonával kapcsolatos valamennyi jog és kötelesség, amelyet valamely természetes vagy jogi személy határozat, jogszabály hatálya, illetve jogilag kötelező megállapodás útján gyakorol”. E tágan értelmezett fogalom (a fent hivatkozott C-ügyben hozott ítélet 49. pontja) magában foglalja a „felügyeleti jogot és a láthatási jogot is”, a felügyeleti jog a rendelet 2. cikkének 9. pontja értelmében a gyermek gondozásával kapcsolatos jogokat és kötelességeket, és különösen a gyermek tartózkodási helye meghatározásának jogát jelenti. A 2. cikkének 8. pontja szerint a szülői felelősség gyakorlója „olyan személy, aki szülői felelősséget gyakorol egy gyermek felett”. Nem bír jelentőséggel, hogy a felügyeleti jog, mint az alapügyben, közigazgatási szervre szállt.

60 A rendelet 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti „polgári ügyek” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az magában foglal akár olyan intézkedéseket, amelyek valamely tagállam jogában a közjog hatálya alá tartoznak (a fent hivatkozott C-ügyben hozott ítélet 51. pontja). A Bíróság úgy ítélte meg tehát, hogy a „polgári ügyek” fogalma kiterjed a gyermek más tagállamban lakóhellyel rendelkező nevelőszülőknél való gondozását és elhelyezését elrendelő tagállami határozatra, ha ezt a határozatot a közjogba tartozó gyermekvédelem keretében hozták (a C-523/07. sz. A-ügyben 2009. április 2-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-2805. o.] 29. pontja).

61 Az említett 1. cikk előírja a (2) bekezdésének d) pontjában, hogy ezen ügyek érinthetik „a gyermek nevelőszülőknél való elhelyezését vagy intézményi gondozásba helyezését”.

62 A rendelet 56. cikke kifejezetten a gyermek másik tagállamban lévő intézményben történő elhelyezését érinti.

63 Nem vitatott, hogy a rendelet 1. cikke (2) bekezdésének d) pontja és 56. cikke nem hivatkozik kifejezetten a tagállami bíróságoknak a gyermek más tagállamban lévő intézményben történő elhelyezését elrendelő határozatokra, ha ezen elhelyezés terápiás és nevelési célból szabadságelvonással jár. Mindazonáltal az ilyen körülmény nem olyan jellegű, hogy kizárja e határozatokat a rendelet hatálya alól. Ugyanis a fent hivatkozott C-ügyben hozott ítélet 30. pontjából következik, hogy a rendelet 1. cikkének (2) bekezdésében szereplő felsorolás nem kimerítő jellegű és jelzésértékű, amint azt a „különösen” kifejezés alkalmazása bizonyítja.

64 Amint valamennyi fél és a Bírósághoz észrevételeket előterjesztő kormányok érvelnek, az intézményi elhelyezés fogalmát úgy kell értelmezni, hogy kiterjed a bentlakásos intézményi gondozásba helyezésre is. Ugyanis minden más értelmezés megfosztaná a rendelet előnyeitől az ilyen elhelyezést igénylő, különösen sérülékeny gyermekeket, és ellentétes lenne a rendeletnek az (5) preambulumbekezdésében megfogalmazott céljával, azaz, hogy minden gyermek számára egyenlőséget biztosítsanak.

65 A rendelet hatálya alóli kizárásokat annak 1. cikkének (3) bekezdése írja elő. E rendelkezés g) pontja a rendelet hatálya alól csak a „gyermekek által elkövetett bűncselekmények eredményeként tett intézkedéseket” zárja ki, következésképpen a bűncselekmény elkövetését szankcionáló fogva tartást. Ebből következik, hogy a szabadságelvonással járó elhelyezés a rendelet hatálya alá tartozik, ha ezen elhelyezés a gyermek védelme, nem pedig büntetése érdekében került elrendelésre.

66 Az előterjesztett első kérdésre azt a választ kell tehát adni, hogy a rendelet tárgyi hatálya alá tartozik a tagállami bíróságnak a gyermek terápiás és nevelő, más tagállamban lévő bentlakásos intézményben való elhelyezését elrendelő határozata, amely védelmi célból határozott ideig tartó szabadságelvonással jár.

A második kérdésről

67 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy milyen a rendelet 56. cikkéből eredő kötelezettségek terjedelme a konzultáció jellegét és a gyermek elhelyezéséhez való hozzájárulás mechanizmusát illetően, ha, mint az alapügyben, ezen elhelyezés szabadságelvonással jár.

68 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy főszabály szerint nem a tagállami bíróság feladata annak megítélése, hogy mit jelent az elhelyezéshez más tagállamban adott hozzájárulás. Az elhelyezést elrendelő tagállamtól eltérő tagállamban lévő bentlakásos intézményi gondozásba helyezett, különlegesen sérülékeny gyermek mindenekfelett álló érdekét érintő jelen ügyben az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: charta) 24. cikke alapján azt vizsgálja, hogy az 56. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy az a gyermek másik tagállamban való intézményi elhelyezését mérlegelő bíróságtól megköveteli annak vizsgálatát, hogy érvényes hozzájárulást kapott-e annak a tagállamnak a hatáskörrel rendelkező hatóságától.

69 Ebben az összefüggésben azt szeretné megtudni, hogy a hozzájárulás vonatkozásában hatáskörrel rendelkező hatóságnak olyan szervnek kell-e lennie, amelyet kifejezetten azon tagállam által elfogadott intézkedés értelmében jelölnek ki, amely alá tartozik, és amely biztosítani tudja, hogy független értékelésre kerül, hogy a tervezett elhelyezés megfelelő kezelést és védelmet biztosít a gyermek számára, és annak mindenekfelett álló érdekében történik. A kérdést előterjesztő bíróság mindenesetre úgy ítéli meg, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság nem lehet az elhelyező intézmény.

70 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a rendelet 56. cikkének (1) bekezdése megállapítja, hogy kötelező a megkeresett állam központi hatóságával vagy e tagállam hatáskörrel rendelkező egyéb hatóságával való konzultáció, ha hatósági beavatkozás szükséges belföldi ügyekben a gyermekelhelyezéshez. Amennyiben nem szükséges az ilyen beavatkozás, a rendelet 56. cikkének (4) bekezdése értelmében csak tájékoztatni kell a megkeresett állam központi hatóságát vagy e tagállam hatáskörrel rendelkező egyéb hatóságát.

71 A jelen esetben az Egyesült Királyság Kormánya megállapította, hogy közjogi szerv beavatkozása szükséges az alapügyben szereplő gyermekhez hasonló a gyermek belföldi elhelyezése esetében.

72 A rendelet 56. cikkének (2) bekezdése szerint a gyermek más tagállamban való elhelyezéséről szóló határozat csak akkor fogadható el, ha a megkeresett állam „hatáskörrel rendelkező hatósága” jóváhagyta az elhelyezést.

73 A rendelet 56. cikkének (1) bekezdésében szereplő, a „tagállam központi hatóságával, illetve joghatósággal rendelkező egyéb hatóságával” megfogalmazásból következik, hogy a központi hatóság lehet hatáskörrel rendelkező hatóság. Az e rendelet 56. cikkének (2) bekezdésében érintett „hatáskörrel rendelkező hatóság” fogalma tehát vagy a „központi hatóságot” vagy pedig a „joghatósággal rendelkező egyéb hatóságot” jelenti, e cikk (1) bekezdése értelmében. Ebből következik hogy a rendelet 56. cikke lehetővé teszi, hogy e tárgykörben több hatáskörrel rendelkező hatóságból álló, nem központosított rendszer jöjjön létre.

74 A rendelet 56. cikkét a rendelet 53–55. cikkével összefüggésben kell értelmezni.

75 Így a rendelet 53. cikke előírja, hogy minden tagállam kijelöl központi hatóságot a „rendelet alkalmazásának segítésére”, amely hatóságnak meghatározza az illetékességét és hatáskörét. E rendelet 54. cikke megállapítja a központi hatóságok általános feladatait, és megállapítja, hogy azok intézkedéseket tesznek e rendelet alkalmazásának javítására.

76 A rendelet 55. cikke előírja, hogy a központi hatóságok egy másik tagállam központi hatóságának vagy a szülői felelősség jogosultjának kérelmére egyedi ügyekben együttműködnek e rendelet céljainak elérése érdekében. E rendelkezés d) pontja értelmében maguk a központi hatóságok közvetlenül vagy hatóságokon, illetve egyéb szerveken keresztül megteszik a megfelelő lépéseket azért, hogy a rendelet 56. cikkének alkalmazásához szükséges tájékoztatást és segítséget nyújtsanak a bíróságok számára.

77 A rendelet 53–56. cikkében előírt kötelezettségeken kívül a tagállamok mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek a hozzájárulás mechanizmusát illetően.

78 Ugyanis a rendelet 56. cikkének (3) bekezdése kifejezetten előírja, hogy a hozzájárulási eljárásokra a megkeresett állam nemzeti joga az irányadó.

79 Mindazonáltal, amint azt többek között A. C. és a Bizottság hangsúlyozza, a megkeresett államnak biztosítania kell, hogy a nemzeti joga ne vonja kétségbe a rendelet célkitűzéseit, vagy ne fossza meg az utóbbit a hatékony érvényesülésétől.

80 A rendelet 56. cikkének (2) bekezdése annak lehetővé tételére irányul egyrészt, hogy a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságai döntsenek arról, hogy hozzájárulnak-e a szóban forgó gyermek esetleges fogadásához, másrészt pedig, hogy a kérelmező állam bíróságai a gyermek intézményi elhelyezését elrendelő határozat meghozatala előtt bizonyosodjanak meg arról, hogy a megkeresett államban intézkedéseket hoznak az ezen államban történő elhelyezés érdekében.

81 Amint az magából a rendelet 56. cikke (2) bekezdésének megfogalmazásából kitűnik, az elhelyezést azelőtt kell jóváhagynia a megkeresett tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságának, mielőtt a kérelmező tagállam bírósága meghozza az elhelyezést elrendelő határozatot. A hozzájárulás kötelező jellegét hangsúlyozza az a tény is, hogy a rendelet 23. cikkének g) pontja előírja, hogy nem elismert a szülői felelősségére vonatkozó határozat, ha nem tartják be az 56. cikkben meghatározott eljárást.

82 A tagállamoknak tehát világos szabályokat és eljárásokat kell meghatározniuk a rendelet 56. cikkében érintett hozzájárulást illetően a jogbiztonság és a gyorsaság biztosítása érdekében. Az eljárásoknak többek között lehetővé kell tenniük, hogy az elhelyezést mérlegelő bíróság könnyedén azonosítsa a hatáskörrel rendelkező hatóságot, a hatáskörrel rendelkező hatóság pedig rövid időn belül megadhassa vagy megtagadhassa a hozzájárulását.

83 E tekintetben hangsúlyozni kell a központi hatóságoknak a rendelet 55. cikke értelmében vett szerepét. A rendeletben kitűzött cél megvalósítása érdekében alapvető jelentőséggel bír, hogy a központi hatóságok a más tagállami központi hatóság vagy a szülői felelősség gyakorlójának kérelmére együttműködjenek többek között annak biztosítása érdekében, hogy a kérelmező tagállam bíróságai pontos és világos információkkal rendelkezzenek a rendelet 56. cikkének alkalmazása érdekében.

84 A más tagállam bírósága által hozott elhelyezést elrendelő határozathoz nyújtott hozzájárulás tekintetében „hatáskörrel rendelkező hatóságot” illetően meg kell állapítani, hogy a „hatóság” kifejezés főszabály szerint közjogi hatóság.

85 Valamennyi fél és észrevételt benyújtó kormány egyetért ezen értelmezést illetően.

86 Ezenkívül az említett értelmezés magából a rendelet 56. cikkének a szövegéből is következik. A rendelet bizonyos nyelvi változataiban megállapítják, hogy állami hatóság hozzájárulása szükséges. A rendelet más nyelvi változatai olyan fogalmakat használnak, amelyek sugallják a hozzájárulás megadása vonatkozásában hatáskörrel rendelkező szerv állami jellegét. Emellett a rendelet 56. cikke az (1) bekezdésében utal a „hatóságokra”, amelyek beavatkozása szükséges a belföldi ügyekben történő gyermekelhelyezéshez.

87 Figyelembe kell azonban venni a tagállamoknak a közjog alá tartozás tekintetében fennálló eltérő álláspontját, mivel a rendelet 56. cikkének (3) bekezdése a hozzájárulási eljárásokra a megkeresett állam nemzeti jogát határozza meg irányadóként.

88 Mindenesetre meg kell állapítani, hogy az ellenszolgáltatásért gyermekeket elhelyező intézménytől származó hozzájárulás önmagában nem minősül a rendelet 56. cikkének (2) bekezdése értelmében vett, a hatáskörrel rendelkező hatóság hozzájárulásának. Ugyanis a javasolt elhelyezés megfelelőségének független megítélése a gyermek védelmét szolgáló alapvető intézkedés, különösen, ha ezen elhelyezés szabadságelvonással jár. Az elhelyezésből hasznot húzó intézmény nem tud e tekintetben független véleményt alkotni.

89 Az alapügynek a jelen ítélet 38–40. pontjában bemutatott különleges körülményei okán a kérdést előterjesztő bíróság vizsgálja, hogy ha az elhelyezést mérlegelő bíróság látszólagos hozzájárulásból indult ki, annak meghatározása nélkül, hogy az valóban a hatáskörrel rendelkező hatóságtól származik-e, a gyermek érdekében lehetőség volt annak rendezésére, még ha már meg is történt az elhelyezés.

90 A tárgyalás során hangsúlyozták, hogy a gyermek mindenekfelett álló érdekében szükséges lenne ezen utólagos rendezés engedélyezése, ha megállapításra kerül, hogy lépéseket tettek a hozzájárulás megszerzése érdekében, de az elhelyezésről határozó bíróságnak kételyei vannak a tekintetben, hogy a rendelet 56. cikkében előírt hozzájárulást érvényesen adta-e meg a megkeresett tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága. Az eljárás bizonyos szempontjainak kiigazításáról lenne tehát csak szó.

91 A Bizottság arra a helyzetre hivatkozott, amikor az elhelyezésről határozó bíróság úgy vélte, hogy rendelkezésére áll a rendelet 56. cikkében előírt hozzájárulás, de a félreértések miatt a megkeresett tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága által adott hozzájárulást meghaladó határozatot hozott. Hasonló esetben a Bizottságnak nem lenne ellenvetése az ellen, hogy a rendeletet úgy értelmezzék, hogy a végrehajtási eljárás alatt az eljáró bíróság felfüggeszti az eljárást, és lehetőség nyílik tehát a rendelet 56. cikkében előírt hozzájárulás beszerzésére.

92 E tekintetben fontos, hogy amikor a kérelmező tagállam bírósága a látszólag hatáskörrel rendelkező hatóság hozzájárulására alapítva határozott az elhelyezésről, a rendelet 56. cikke szerinti hozzájárulási eljárásra vonatkozó adatok alapján azonban kételyek merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy teljesül-e az e cikkben előírt valamennyi feltétel, a bíróság utólag rendezheti a helyzetet annak érdekében, hogy megbizonyosodjon arról, hogy érvényesen adták meg a hozzájárulást.

93 Ezzel szemben, ha teljes mértékben hiányzott az érintett központi hatóságok közötti konzultáció vagy a megkeresett tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságának hozzájárulása, újra le kell folytatni a hozzájárulás beszerzése iránti eljárást, és a kérelmező tagállam bíróságának új elhelyezést elrendelő határozatot kell hoznia annak megállapítását követően, hogy érvényesen beszerezte a hozzájárulást.

94 Pontosítani kell továbbá, hogy az alapügyben az Egyesült Királyság Kormánya a tárgyaláson megállapította, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban foglaltakkal ellentétben az ezen ügyben szóban forgó gondozást ellátó bentlakásos intézmény nem magánjogi intézmény, és a helyi hatóság igazgatása alatt áll, így érvényesen adták a rendelet 56. cikke által előírt hozzájárulást.

95 Az előterjesztett második kérdésre azt a választ kell tehát adni, hogy a rendelet 56. cikkének (2) bekezdésében előírt hozzájárulásnak a hatáskörrel rendelkező közjogi hatóságtól kell származnia, a gyermek elhelyezését elrendelő határozat elfogadása előtt. Nem elegendő, ha a gyermeket elhelyező intézmény adja hozzájárulását. Az alapügyben szereplő körülmények között, amelyek szerint az elhelyezésről határozó tagállam bírósága kételkedik abban, hogy a hozzájárulást érvényesen adta-e meg a megkeresett tagállam, mivel nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani, hogy az utóbbi államban mely hatóság rendelkezett hatáskörrel, lehetséges a kiigazítás a rendelet 56. cikkében előírt hozzájárulási követelmény teljes körű tiszteletben tartásának biztosítása érdekében.

A harmadik és a negyedik kérdésről

96 Az együttesen vizsgálandó harmadik és a negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a más tagállamban lévő, kényszerrel történő bentlakásos intézményi gondozásba helyezést elrendelő tagállami bíróság határozatát a megkeresett tagállamban való végrehajtását megelőzően el kell-e ismerni és végrehajthatóvá kell-e nyilvánítani e tagállamban. Választ vár továbbá arra a kérdésre, hogy az ilyen elhelyezést elrendelő határozat a végrehajthatóvá nyilvánítását megelőzően is joghatást vált-e ki a megkeresett tagállamban.

97 Az Európai Unió alapokmánya 24. cikke második bekezdése és az eljárási szabályzat 54a. cikke értelmében előterjesztett kérdésekre adott válaszként az Egyesült Királyság Kormánya megállapította, hogy a 2011. december 2-i végzést nyilvántartásba vette, és végrehajthatóvá nyilvánította az Egyesült Királyságban a High Court of Justice (England & Wales), Family Division, Principal Registry (Egyesült Királyság) 2012. március 8-i végzése.

98 A HSE, S. C., A. C., Írország és a német kormány úgy érvelt, hogy a rendelet 21. cikke a tagállam bíróságai által hozott határozatok elismerése tekintetében vélelmet állít fel a tagállamok összességében. Ugyanígy, amikor valamely tagállami bíróság kiskorú gyermek határozott ideig tartó, más tagállamban lévő intézményben történő elhelyezését mérlegeli, és a rendelet 56. cikkének megfelelően megszerezte ezen állam hozzájárulását, nem mindig szükséges az ezen elhelyezést elrendelő határozat végrehajthatóvá nyilvánítására irányuló kérelem benyújtása annak érdekében, hogy az a megkeresett tagállamban joghatásokat váltson ki, ideértve az alapügyben szereplő helyzeteket is.

99 Az Egyesült Királyság Kormánya és a Bizottság ezzel ellentétben úgy vélik, hogy az ilyen határozat önmagában nem vált ki joghatásokat, amíg a megkeresett tagállam bíróság nem nyilvánítja végrehajthatóvá.

Az elismerésről

100 A rendelet 21. cikkének megfelelően a valamely tagállamban hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül elismerik.

101 Amint az a rendelet (2) preambulumbekezdéséből kitűnik, a bírósági határozatok kölcsönös elismerésének elve a jog tényleges érvényesülésén alapuló térség létrehozásának elengedhetetlen feltételét képezi (a C-256/09. sz. Purrucker-ügyben 2010. július 15-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-7353. o.] 70. pontja).

102 Az említett rendelet (21) preambulumbekezdése szerint ezen elismerést a kölcsönös bizalom elvére kell alapozni.

103 Ez a kölcsönös bizalom tette lehetővé a joghatóságok kötelező rendszerének bevezetését, amelyet a rendelet hatálya alá tartozó összes bíróságnak be kell tartania, és a tagállamok részéről a határozatok elismerésére és a más államokban hozott határozatok belső jogrendben történő végrehajtására vonatkozó belső szabályaik kölcsönös feladását a szülői felelősséggel kapcsolatos eljárások keretében hozott határozatok elismerésének és végrehajtásának egyszerűsített mechanizmusa érdekében (a fent hivatkozott Purrucker-ügyben hozott ítélet 72. pontja). Amint azt az említett rendelet 24. cikke pontosítja, a más tagállamok bíróságai nem vizsgálhatják felül az előbbi bíróság joghatóságára vonatkozó saját megítélését. Emellett a rendelet 26. cikke előírja, hogy a határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül.

104 A szülői felelősséggel kapcsolatos határozatok el nem ismerésének okait a rendelet 23. cikke kimerítően felsorolja. E cikk g) pontja szerint a szülői felelősségére vonatkozó határozat nem ismerhető el, amennyiben nem tartják be az 56. cikkben meghatározott eljárást.

105 Valamely tagállam bírósága által hozott, a gyermek más tagállamban lévő intézményben történő elhelyezését elrendelő határozatot az utóbbi tagállamban elismerik, hacsak és amíg e tagállamban nem hoznak el nem ismerésről szóló határozatot.

106 Nem tűnik ki az iratokból, hogy valamely érdekelt fél a rendelet 21. cikke (3) bekezdésének megfelelően kezdeményezte volna az elhelyezést elrendelő határozat el nem ismeréséről szóló határozat elfogadását.

A végrehajthatóvá nyilvánítás szükségességéről

107 A rendelet 28. cikkének (1) bekezdése szerint a „mindkét fél közös gyermeke tekintetében a szülői felelősség gyakorlásáról valamely tagállamban hozott határozat, amely az adott tagállamban végrehajtható, és amelyet kézbesítettek, más tagállamban akkor kerül végrehajtásra, ha bármely érdekelt fél kérelmére ott végrehajthatóvá nyilvánították”.

108 Az Egyesült Királyságban a határozat végrehajtásának helye szerint Angliában, Walesben, Skóciában, illetve Észak-Írországban történő végrehajtás céljából történő nyilvántartásba vétel a rendelet 28. cikkének (2) bekezdése értelmében helyettesíti a végrehajthatóvá nyilvánítást.

109 S. C. úgy érvelt, hogy a rendelet főszabály szerint nem írja elő, hogy a gyermekkel szembeni kényszerintézkedést végrehajthatóvá kell nyilvánítani. Az ilyen végrehajthatóvá nyilvánítás csak a határozat felnőttel szembeni kényszerrel történő végrehajtása esetében szükséges. Márpedig az alapügyben szereplő jogvitában mind a gyám, mind pedig az eljárásban részt vevő S. C. anyja egyetértett az elhelyezésben. A német kormány hasonló álláspontot képviselt a tárgyaláson, úgy érvelve, hogy a gyermek akarata ellenére hozott határozat végrehajtásának biztosítására tette intézkedések nem tartoznak a végrehajtás fogalma alá.

110 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a gyermek bentlakásos intézményi gondozásba helyezését elrendelő határozat a szülői felelősség gyakorlásáról szóló határozatok alá tartozik. Az alapügyben a gyermek ellenezte az ilyen intézményben történő elhelyezését elrendelő bíróság határozatát, mivel akarata ellenére megfosztják szabadságától. A kérdést előterjesztő bíróság ezenkívül hangsúlyozza, hogy ha S. C. szökni próbál azon bentlakásos intézményi gondozásból, ahol elhelyezték, szükséges lesz az Egyesült Királyság hatóságainak segítségére annak érdekében, hogy saját védelmére kényszerrel visszavezessék ezen intézménybe.

111 A bentlakásos intézményi gondozásba helyezést elrendelő határozat a charta 6. cikke szerinti „mindenkit”, így a „kiskorúakat” is megillető szabadsághoz való alapjogot érinti.

112 Hozzá kell tenni, hogy azon helyzetekben, ahol a szülői felelősséget gyakorló személyek megegyeztek a gyermek bentlakásos intézményi gondozásba helyezésében, e személyek álláspontja módosulhat a körülmények változásával.

113 Ebből következik, hogy a rendeletben előírt rendszer megfelelő működésének biztosítása érdekében a gyermeknek a más tagállamban lévő bentlakásos intézményi gondozását elrendelő tagállami bírósági határozat kényszerrel történő végrehajtása feltételezi, hogy a határozatot végrehajthatóvá nyilvánították az előbbi tagállamban.

114 A kérdést előterjesztő bíróság, valamint a HSE, S. C., Írország és a német kormány aggodalmát fejezte ki az alapügy különös sürgőssége tekintetében a végrehajtási eljárás lefolytatásával járó időveszteség vonatkozásában. Az angliai elhelyezés csak a megfelelő írországi elhelyezés lehetőségének hiányában került mérlegelésre, és nem lehetett többet késleltetni az érintett gyermek testi épsége sérelmének súlyos veszélye okán.

115 Érvelésük lényegében azon az elgondoláson alapul, hogy az egyik tagállamban eldöntött elhelyezés másik tagállamban történő végrehajtása a sürgősség és a gyermek mindenekfelett álló érdeke miatt nem feltételezi a kérelmező tagállamban hozott elhelyezést elrendelő határozatnak a megkeresett állam általi végrehajthatóvá nyilvánítását. A végrehajthatóvá nyilvánítás előírása veszélyeztetné a határokon átnyúló elhelyezések hatékonyságát.

116 Márpedig meg kell állapítani, hogy az uniós jogalkotó a rendelet III. fejezetének 4. szakaszában a határozatok két csoportja – úgymint a láthatási jogokra vonatkozó egyes határozatok és a gyermek visszavitelét elrendelő egyes határozatok – vonatkozásában, a gyorsaság biztosítása érdekében

kifejezetten lemondott a végrehajthatóvá nyilvánítás előírásáról. E nyilatkozatot bizonyos mértékben helyettesíti az eredeti eljárás helye szerinti bíróságnak az ebben az esetben az e két csoport valamelyikébe tartozó határozatokra vonatkozó bírósági határozatokat kísérő igazolása.

117 Következésképpen a rendelet 42. cikkének (1) bekezdésében előírt igazolásnak az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban történő kiállítását a másik tagállamban elismerik, és az automatikusan végrehajtható, anélkül hogy a határozat elismerése megtagadható lenne (a C-491/10. PPU. sz. Aguirre Zarraga-ügyben 2010. december 22-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-14247. o.] 48. pontja).

118 A rendeletből kitűnik, hogy csak a határozatok kifejezetten említett két csoportja végrehajtható bizonyos feltételekkel a tagállamban, még ha nem is nyilvánították azokat ott végrehajthatónak. Következésképpen a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárást kell a szülői felelősségre vonatkozó egyéb, más tagállamban történő végrehajtást előíró határozatok vonatkozásában követni.

119 A különös sürgősségre jellemző körülmények önmagukban nem járnak azzal, hogy végrehajtási intézkedések alapíthatók más tagállamban a bentlakásos intézményi gondozásba helyezést elrendelő olyan határozatra, amelynek végrehajthatósága még nem elismert.

120 A rendelet 56. cikkének (2) bekezdésében előírt hozzájárulási eljárást nem helyettesítheti a végrehajthatóvá nyilvánítás. E két eljárásnak ugyanis más a célja. Míg az e rendelkezés értelmében vett hozzájárulás a határokon átnyúló elhelyezéssel szemben esetlegesen felmerülő akadályok elhárítására irányul, a végrehajthatóvá nyilvánítás a bentlakásos intézményi gondozásba elhelyezést elrendelő határozat végrehajtásának lehetővé tételére irányul. Ezenkívül a rendelet 56. cikke nem írja elő a bíróság beavatkozását, mivel a hatáskörrel rendelkező hatóság lehet közigazgatási szerv.

121 Az uniós jogalkotó által a rendeletre vonatkozó, a tárgyaláson észrevételeket tevő számos érdekelt fél által felvetett, a végrehajtási eljárás lefolytatásával járó időveszteséggel kapcsolatos aggodalomra válaszként esetlegesen elfogadott módosításainak sérelme nélkül végül meg kell vizsgálni, hogy a rendelet hatékony érvényesülésének és megfelelő működésének biztosítása érdekében a kivételesen sürgős határokon átnyúló elhelyezés esetében melyek a rendeletben a hatékony megoldások biztosítása érdekében meghatározott lehetőségek.

122 E tekintetben a rendelet 31. cikkének (1) bekezdéséből következik, hogy a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelemmel megkeresett bíróság haladéktalanul határozatot hoz, anélkül, hogy az a személy, aki ellen a végrehajtást kérték, vagy a gyermek, az eljárásnak ebben a szakaszában a kérelemre észrevételt tehessen. A kérelem kizárólag a rendelet 22–24. cikkében meghatározott okok valamelyike alapján utasítható el. A határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül.

123 A rendelet 33. cikke előírja, hogy a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelem tárgyában hozott határozat ellen bármely fél jogorvoslatot nyújthat be ezen határozat kézbesítésétől számított egy hónapon belül. Ha az a fél, akivel szemben a végrehajtást kérik, más tagállamban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, mint amelyben a végrehajthatóvá nyilvánításra sor került, e határidő a kézbesítés időpontjától számított két hónap. A rendelet 34. cikke előírja, hogy a jogorvoslat tárgyában hozott határozat kizárólag az egyes tagállamok által a rendelet 68. cikk szerint a Bizottság részére eljuttatott listán említett eljárással támadható meg.

124 A tárgyaláson hangsúlyozták, hogy a rendelet 33. és 34. cikkében érintett eljárások időtartama jelentős lehet, és így hátrányosan befolyásolhatja az említett rendelet hatékonyságát és hatékony érvényesülését.

125 E tekintetben, annak elkerülése érdekében, hogy a végrehajthatóvá nyilvánítás tárgyában hozott határozat ellen benyújtott jogorvoslat felfüggesztő hatálya megkérdőjelezhesse a rendelet 31. cikkében előírt rövid határidőt, amint azt a főtanácsnok az állásfoglalásában megállapította és a Bizottság a

tárgyaláson javasolta, úgy kell értelmezni a rendeletet, hogy az elhelyezést elrendelő határozat azon időponttól végrehajtható, amikor a megkeresett tagállam bírósága az említett 31. cikknek megfelelően megállapította e határozat végrehajthatóságát.

126 A rendelet megfogalmazásával nem ellentétes az ilyen értelmezés. Ugyanis a rendelet 28. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a szülői felelősség gyakorlásáról valamely tagállamban hozott határozat más tagállamban akkor kerül végrehajtásra, ha bármely érdekelt fél kérelmére ott végrehajthatóvá nyilvánították.

127 A rendelet értelmezésekor és alkalmazásakor figyelembe kell venni a gyermek mindenekfelett álló érdekét a charta 24. cikkére tekintettel. Márpedig a gyermek mindenekfelett álló érdeke rugalmas megoldást követelhet a kivételesen sürgős határokon átnyúló elhelyezések esetében a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás során, ha az ilyen megoldás hiányában a határokon átnyúló elhelyezést elrendelő határozat célját veszélyezteti az idő múlása.

128 Egyébiránt a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelemről szóló, a rendelet 33–35. cikkében előírt eljárással ellentétben, a III. fejezet 4. szakaszának (láthatási jog és a gyermek visszavitele) megfelelően hozott határozatokat az eredeti eljárás helye szerinti bíróság a jogorvoslati lehetőségektől függetlenül akár az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban, akár a végrehajtás helye szerinti tagállamban végrehajthatóvá nyilváníthatja (a C-195/08. PPU. sz. Rinau-ügyben 2008. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-5271. o.] 84. pontja).

129 A fenti megfontolásokból következik, hogy a megkeresett tagállam bíróságának, annak érdekében, hogy ne fossza meg hatékony érvényesülésétől a rendeletet, a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelemre vonatkozó határozatot különös gyorsasággal kell meghoznia, és a megkeresett tagállam bíróságának ilyen határozata ellen benyújtott jogorvoslat nem bírhat felfüggesztő hatállyal.

130 Egyébiránt a rendelet 20. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy azon tagállam bíróságai, ahol a gyermek tartózkodik, jogosultak bizonyos feltételek mellett az ezen állam jogszabályai által előírt ideiglenes intézkedéseket vagy védelmi intézkedéseket hozni, még ha a rendelet egy másik tagállam joghatóságát írja is elő az adott ügy érdemi eldöntése tekintetében. Mivel ez a rendelkezés az említett rendelet joghatósági rendszere alóli kivételnek minősül, azt megszorítóan kell értelmezni (a C-403/09. PPU. sz. Detiček-ügyben 2009. december 23-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-12193. o.] 38. pontja).

131 Ezek az intézkedések olyan gyermekek vonatkozásában alkalmazhatók, akiknek szokásos tartózkodási helye valamelyik tagállamban van, de ideiglenes és alkalmi jelleggel egy másik tagállamban tartózkodnak, és olyan helyzetben vannak, amely súlyosan veszélyezteti érdekeiket, így egészségüket és fejlődésüket, ami védelmi intézkedések azonnali elfogadását teszi indokolttá. Az ilyen intézkedések ideiglenes jellege abból adódik, hogy a rendelet 20. cikkének (2) bekezdése alapján hatályukat vesztik, ha az érdemi ügyben joghatósággal rendelkező tagállam bírósága megtette az általa megfelelőnek ítélt intézkedéseket. (a fent hivatkozott A-ügyben hozott ítélet 48. pontja).

132 Az alapügyben a HSE kérelmére a High Court of Justice (England & Wales), Family Division a rendelet 20. cikke alapján S. C. védelmére szolgáló elhelyezéshez szükséges ideiglenes és védelmi intézkedéseket előíró végzést hozott a 2011. december 2-i végzés végrehajthatóságának megállapítására irányuló eljárás befejezéséig.

133 Az előterjesztett harmadik és negyedik kérdésre azt kell válaszolni, hogy a rendeletet úgy kell értelmezni, hogy más tagállamban lévő bentlakásos intézményi gondozásba kényszerrel történő elhelyezést elrendelő tagállami bíróság határozatát a megkeresett tagállamban való végrehajtását megelőzően végrehajthatóvá kell nyilvánítani e tagállamban. A megkeresett tagállam bíróságának, annak érdekében, hogy ne fossza meg hatékony érvényesülésétől a rendeletet, a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelemre vonatkozó határozatot különös gyorsasággal kell meghoznia, és a megkeresett tagállam bíróságának ilyen határozata ellen benyújtott jogorvoslat nem bírhat felfüggesztő hatállyal.

Az ötödik és a hatodik kérdésről

134 Az együttesen vizsgálandó ötödik és a hatodik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy amikor a rendelet 56. cikke alapján a gyermek más tagállamban lévő intézménybe meghatározott ideig történő elhelyezését elrendelő tagállami bíróság új határozatot fogad el az elhelyezés időtartamának meghosszabbítása érdekében, a megkeresett tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságának a rendelet 56. cikkének (2) bekezdésében előírt hozzájárulásának beszerzése és a rendelet 28. cikke szerinti végrehajthatóvá nyilvánítás minden alkalommal kötelező-e.

135 Mivel a kérdést előterjesztő bíróság az ideiglenes elhelyezést a lehető legrövidebb ideig kívánja elrendelni és szükség esetén ugyanilyen rövid időre kívánja meghosszabbítani az elhelyezésre vonatkozó határozatot, úgy tűnik e bíróság számára, hogy nem lehet minden egyes megújítás esetében megkövetelni e határozatokra vonatkozó hozzájárulási és végrehajtási eljárások lefolytatását.

136 A HSE, S. C. és Írország úgy véli, hogy – még ha a rendelet 28. cikkének alkalmazása szükséges is az olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel – nem szükséges az elhelyezés időtartamának meghosszabbítására irányuló elhelyezést elrendelő határozat újbóli végrehajthatóvá nyilvánítása, mivel az elhelyezést elrendelő eredeti határozat végrehajthatóvá nyilvánítása alkalmazható a meghosszabbításra vagy a megújításra irányuló határozatra is.

137 A német kormány, az Egyesült Királyság Kormánya és a Bizottság ezzel szemben úgy érvel, hogy az elhelyezést elrendelő eredeti határozat meghosszabbítására irányuló minden határozathoz hozzá kell járulnia a megkeresett tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságának, hacsak az e szerv által nyújtott eredeti hozzájárulást oly módon adta meg e hatóság, hogy az vonatkozik az esetleges hosszabbításokra is, és mindenesetre oly módon nyilvánították végrehajthatóvá a megkeresett tagállamban, mintha egy új határozatról lenne szó.

138 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ítélet 81. pontjából következik, hogy a tagállam bírósága csak akkor hozhat a gyermek más tagállamban lévő intézményben történő elhelyezését elrendelő határozatot, ha a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóság előzetesen jóváhagyta ezen elhelyezést. Ebből következik, hogy amikor a megkeresett tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága hozzájárulását adta a hatáskörrel rendelkező bíróság által elrendelt ideiglenes elhelyezéshez, ezen elhelyezés nem hosszabbítható meg, anélkül hogy e hatóság új hozzájárulást ne adna.

139 Így, amikor – mint az alapügyben – az elhelyezést igen rövid időre tervezik, az ezen elhelyezéshez nyújtott hozzájárulás nem fejt ki hatást az ezen elhelyezés kapcsán meghatározott időn túl, hacsak nem engedélyezték az ezen időtartamot meghaladó esetleges hosszabbításokat.

140 Következésképpen a gyermek más tagállamban lévő bentlakásos intézményi gondozásba helyezését mérlegelő tagállami bíróság, az ilyen elhelyezés célját – úgymint korlátozott ideig tartó őrzés elrendelése és az őrzés fenntartása szükségességének gyakori ellenőrzése – tiszteletben tartva elegendő időre kérheti a hozzájárulást, az ismételt és rövid időre szóló hozzájárulás iránti intézkedésekkel járó hátrányok elkerülése érdekében, mivel ez nem sérti e bíróság azon jogát, hogy a hozzájárulás hatálya alatt a gyermek mindenekfelett álló érdeke alapján csökkentse az elhelyezése időtartamát.

141 A végrehajtási eljárást illetően meg kell állapítani, hogy amikor végrehajthatóvá nyilvánítják a tagállami bíróságnak a gyermek más tagállamban való elhelyezésére irányuló határozatát, végrehajtási intézkedések csak magából a határozatból kitűnő keretek között alapíthatók a végrehajtható határozatra.

142 E tekintetben a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelettel (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) összefüggésben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy nem indokolt valamely ítéletnek – annak végrehajtása során – olyan jogkövetkezményeket

tulajdonítani, amelyek a származási tagállamban sem fűződnek hozzá, illetve azt olyan joghatásokkal felruházni, amelyeket még közvetlenül a megkeresett tagállamban hozott azonos típusú ítéletek sem keletkeztetnének (a C-420/07. sz. Apostolides-ügyben 2009. április 28-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-3571. o.] 66. pontja és a C-139/10. sz. Prism Investments ügyben 2011. október 13-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-9511. o.] 38. pontja).

143 Bár kitűnik az elhelyezést elrendelő határozatból, hogy az elhelyezést csak határozott időre rendelték el, e határozat a végrehajthatóvá nyilvánítását követően sem lehet az említett határozatban foglalt időtartamon túl kényszerrel történő elhelyezés végrehajtásának alapja.

144 Ebből következik, hogy minden új elhelyezést elrendelő határozat esetében szükséges új végrehajthatóvá nyilvánítás.

145 Adott esetben az elhelyezést elrendelő bíróság a jelen ítélet 140. pontjában foglalt lehetőséghez hasonlóan mindazonáltal mérlegelheti a megfelelő ideig tartó elhelyezést az ismételt és rövid időre szóló végrehajthatóvá nyilvánítással járó hátrányok elkerülése érdekében, és szükség szerint a végrehajthatóvá nyilvánítás hatálya alatt rövid időközönként felülvizsgálhatja az elhelyezést elrendelő határozatot.

146 Az előterjesztett ötödik és hatodik kérdésre azt kell tehát válaszolni, hogy a rendelet 56. cikkének (2) bekezdése alapján az elhelyezéshez adott hozzájárulás, amennyiben az határozott időre szól, nem vonatkozik az elhelyezés időtartamának meghosszabbítására irányuló határozatokra. Ilyen körülmények között új hozzájárulás szükséges. Az egyik tagállamban elfogadott és egy másik tagállamban végrehajthatóvá nyilvánított elhelyezést elrendelő határozat az utóbbi tagállamban csak az elhelyezést elrendelő határozatban említett időtartam tekintetében végrehajtható.

A költségekről

147 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) **A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet tárgyi hatálya alá tartozik a tagállami bíróságnak a gyermek más tagállamban lévő bentlakásos terápiás és nevelő intézményben való elhelyezését elrendelő határozata, amely védelmi célból határozott ideig tartó szabadságelvonással jár.**

2) **A 2201/2003 rendelet 56. cikkének (2) bekezdésében előírt hozzájárulásnak a hatáskörrel rendelkező közjogi hatóságtól kell származnia, a gyermek elhelyezését elrendelő határozat elfogadása előtt. Nem elegendő, ha a gyermeket elhelyező intézmény adja hozzájárulását. Az alapügyben szereplő körülmények között, amelyek szerint az elhelyezésről határozó tagállam bírósága kételkedik abban, hogy a hozzájárulást érvényesen adta-e meg a megkeresett tagállam, mivel nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani, hogy az utóbbi államban mely hatóság rendelkezett hatáskörrel, lehetséges a kiigazítás a 2201/2003 rendelet 56. cikkében előírt hozzájárulási követelmény teljes mértékű tiszteletben tartásának biztosítása érdekében.**

3) A 2201/2003 rendeletet úgy kell értelmezni, hogy a más tagállamban lévő bentlakásos intézményi gondozásba kényszerrel történő elhelyezést elrendelő tagállami bíróság határozatát a megkeresett tagállamban való végrehajtását megelőzően végrehajthatóvá kell nyilvánítani e tagállamban. A megkeresett tagállam bíróságának, annak érdekében, hogy ne fossza meg hatékony érvényesülésétől a rendeletet, a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelemre vonatkozó határozatot különös gyorsasággal kell meghoznia, és a megkeresett tagállam bíróságának ilyen határozata ellen benyújtott jogorvoslat nem bírhat felfüggesztő hatállyal.

4) A 2201/2003 rendelet 56. cikkének (2) bekezdése alapján az elhelyezéshez adott hozzájárulás, amennyiben az határozott időre szól, nem vonatkozik az elhelyezés időtartamának meghosszabbítására irányuló határozatokra. Ilyen körülmények között új hozzájárulás szükséges. Az egyik tagállamban elfogadott és egy másik tagállamban végrehajthatóvá nyilvánított elhelyezést elrendelő határozat az utóbbi tagállamban csak az elhelyezést elrendelő határozatban említett időtartam tekintetében végrehajtható.

Aláírások